

ARBETSORDNING

för
landstingsfullmäktige

samt

REGLEMENTEN

för
nämnder och revisorer

ARBETSORDNING FÖR LANDSTINGSFULLMÄKTIGE	3
NÄMNDER OCH BEREDNINGAR.....	4
TID OCH PLATS FÖR FULLMÄKTIGESAMMANTRÄDE.....	4
KUNGÖRELSE OM FULLMÄKTIGESAMMANTRÄDE.....	6
ÄRENDEN OCH HANDLINGAR TILL FULLMÄKTIGESAMMANTRÄDE	7
FULLMÄKTIGESAMMANTRÄDE	9
DOKUMENTATION OCH OFFENTLIGGÖRANDE	15
ÖVRIGA BESTÄMMELSER.....	16
TILLÄMPNING	17
ALLMÄNT REGLEMENTE FÖR LANDSTINGSSTYRELSEN OCH ÖVRIGA NÄMNDER	18
ORDFÖRANDEN.....	17
SAMMANTRÄDEN	18
DELEGERING	20
VIDAREDELEGERING	21
FÖRHANDLING OCH INFORMATION ENLIGT MEDBESTÄMMANDELAGEN (MBL).....	21
MEDBESTÄMMANDEFORMER.....	21
BUDGETANSVAR	21
ÖVRIGA BESTÄMMELSER.....	22
SÄRSKILT REGLEMENTE FÖR LANDSTINGSSTYRELSEN.....	25
ALLMÄNNA BESTÄMMELSER	25
ÖVERGRIPANDE ANSVAR	25
KRIS, BEREDSKAP OCH KRIG.....	26
NÄMNDER UNDER LANDSTINGSSTYRELSEN	27
LANDSTINGSSTYRELSENS UPPGIFTER.....	27
BESLUTSBEMYNDIGANDEN FÖR LANDSTINGSSTYRELSEN	29
UTSKOTT	30
TILLÄMPNING	34
SÄRSKILT REGLEMENTE FÖR DE LOKAL HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMND	35
SÄRSKILT REGLEMENTE FÖR TANDVÅRDSNÄMNDEN	37
SÄRSKILT REGLEMENTE FÖR KULTURNÄMNDEN	39
SÄRSKILT REGLEMENTE FÖR SKOLNÄMNDEN	41
SÄRSKILT REGLEMENTE FÖR PATIENTNÄMNDEN.....	43
ARKIVREGLEMENTE FÖR LANDSTINGET DALARNA	46
REGLEMENTE FÖR LANDSTINGET DALARNAS REVISORER.....	51

ARBETSORDNING FÖR LANDSTINGSFULLMÄKTIGE

(Fastställd av fullmäktige §189/06)

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 §

Landstingsfullmäktige har 83 ledamöter. För ledamöterna finns det ersättare. Såväl ledamöter som ersättare utses enligt bestämmelserna i vallagen (SFS 1997:157).

2 §

För fullmäktigesammanträdena och ärendenas behandling gäller bestämmelserna i kommunallagen samt denna arbetsordning.

Vid händelse av krig eller krigsfara gäller vad som stadgas i

- Lag (1988:97) och förordning (1988:1215) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m m
- Lag (1994:1809) och förordning (1995:238) om totalförsvarsplikt.
- Lag (2006:544) och förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- Lag (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap

3 §

Ett exemplar av kommunallagen, i senast gällande lydelse, och arbetsordningen skall tillställas varje ledamot och varje ersättare så snart senaste val av ledamöter och ersättare i fullmäktige blivit fastställt samt finnas vid varje fullmäktigesammanträde.

Det åligger landstingsjuristen att fortlöpande skaffa sig kännedom om ändringar i kommunallagen som avser landstingets förhållanden samt att informera ledamöter och ersättare härom.

NÄMNDER OCH BEREDNINGAR

Valberedning

4 §

Vid första sammanträdet efter det fullmäktigeval ägt rum, väljer de nyvalda för löpande mandatperiod en valberedning, bestående av tretton ledamöter och lika många ersättare. Fullmäktige väljer samtidigt och för samma tid bland valberedningens ledamöter en ordförande och en vice ordförande.

Valberedningens ordförande utser, efter samråd med landstingsdirektören, beredningens sekreterare. Valberedningen avger, när så anses nödvändigt, förslag i de valärenden som fullmäktige har att behandla, dock ej beträffande val som avses i 20 och 21 §§.

Valberedningens förslag antecknas i särskilt protokoll som förs av sekreteraren och justeras av ordföranden jämte två ledamöter.

Nämnder

5 §

Landstingsfullmäktige skall tillsätta en landstingsstyrelse samt de nämnder som, utöver styrelsen, behövs för att fullgöra landstingets uppgifter. Närmare föreskrifter om styrelsen och övriga nämnder återfinns i 6 kap kommunallagen samt i allmänt och särskilt reglemente för nämnderna.

Fullmäktigeutskott

6 §

För beredning av ett visst ärende eller en viss grupp ärenden som skall avgöras av fullmäktige kan fullmäktige inrätta tillfälliga fullmäktigeutskott. Utskotten skall fungera för specifika, avgränsade uppdrag som inom viss given tidsram skall återrapporteras till fullmäktige. För utskotten gäller bestämmelserna i 5 kap 26-28 §§ Kommunallagen. Utskotten skall fungera som fullmäktigeberedningar. Fullmäktige fastställer då antalet ledamöter och ersättare i dessa. Om sådana beredningar gäller i tillämpliga delar bestämmelserna om valberedning i 4 §.

TID OCH PLATS FÖR FULLMÄKTIGESAMMANTRÄDE

7 §

Fullmäktige håller vanligtvis ordinarie sammanträde månaderna februari, april, juni, september och november. Valår sammanträder fullmäktige även i december månad för att förrätta val.

Fullmäktige skall även hålla extra sammanträde när landstingsstyrelsen eller minst en tredjedel av fullmäktiges ledamöter begär det eller fullmäktiges ordförande anser att det behövs (5 kap 7 § andra stycket kommunallagen). Ordföranden bestämmer, efter samråd med vice ordförandena, tid och plats för sådant sammanträde. En begäran om extra sammanträde skall

göras skriftligen till ordföranden och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlade.

Vid sammanträdet i november fastställer fullmäktige landstingsplan samt budget för det följande året (8 kap 8 § kommunallagen). Fullmäktige fastställer då även dagarna för fullmäktigesammanträdena för samma tid.

Senast vid sammanträdet i juni behandlar fullmäktige årsredovisning för föregående budgetår samt styrelsens verksamhetsberättelse. Fullmäktige behandlar då också revisionsberättelsen avseende föregående års landstingsverksamhet och prövar frågan om ansvarsfrihet enligt 5 kap 25 a § kommunallagen.

Fullmäktiges ordförande kan, om det inte innebär men för verksamheten, besluta att inställa eller ändra dag eller tid för fastställt fullmäktigesammanträde. Ordföranden skall därvid snarast underrätta ledamöter och ersättare om beslutet. Uppgift om beslutet skall dessutom snarast anslås på landstingets anslagstavla. Vid ändrad dag eller tidpunkt för sammanträdet skall iaktas tidsfristen för kungörelse enligt 5 kap 9-10 §§ kommunallagen.

8 §

Fullmäktige håller sammanträden på orter i länet i enlighet med av fullmäktige fastställd plan. Fullmäktiges ordförande kan bestämma ändring av beslutad ort för fullmäktigesammanträde. Vid förändring skall iaktas tidsfristen för kungörelse enligt 5 kap 9-10 §§ kommunallagen.

9 §

Om fullmäktige inte hinner slutföra ett sammanträde på den utsatta sammanträdesdagen kan fullmäktige besluta att förlänga tiden för sammanträdet.

Fullmäktige kan också besluta att avbryta sammanträdet och att hålla fortsatt sammanträde en senare dag för att behandla de ärenden som återstår. I ett sådant fall beslutar fullmäktige genast när och var sammanträdet skall fortsätta.

Om fullmäktige beslutar att hålla fortsatt sammanträde utfärdar ordföranden en kungörelse om det fortsatta sammanträdet på vanligt sätt. Om sammanträdet skall fortsätta inom en vecka skall kungörelsen istället anslås senast vardagen närmast före sammanträdesdagen. I ett sådant fall låter ordföranden också underrätta de ledamöter och ersättare som inte är närvarande när sammanträdet avbryts om tiden och platsen för det fortsatta sammanträdet.

ANMÄLAN AV HINDER FÖR TJÄNSTGÖRING VID FULLMÄKTIGESAMMANTRÄDE OCH INKALLANDE AV ERSÄTTARE

10 §

Är fullmäktigeledamot förhindrad att delta i fullmäktigesammanträde eller del därav, skall ledamoten anmäla detta till fullmäktiges sekreterare (under pågående sammanträde) eller till landstingskansliets expedition. Sker anmälan så tidigt, att det kan antas, att den ersättare som står i tur att tjänstgöra kan nås av skriftlig kallelse till tjänstgöring, skall kansliexpeditionen utfärda sådan kallelse. Om anmälan görs senare, ankommer det på sekreteraren att, om det behövs, per telefon söka komma i förbindelse med ersättaren personligen. Om ingen kontakt nås med den sökta eller om denne förklarar sig vara förhindrad att inställa sig vid fullmäktigesammanträdet, upprepas förfarandet i förhållande till den ersättare som därefter står närmast i tur efter samma regler.

Om partiets samtliga ersättare i valkretsen är förhindrade att inställa sig till sammanträde eller att vidare delta i sammanträde, inträder ersättare som har utsetts för partiet i annan valkrets. Därvid har ersättare, som har utsetts i valkrets där partiets röstetal är högst, företräde.

Vad som sagts om ledamot gäller även ersättare, som redan kallats till tjänstgöring i stället för ledamot.

Om ledamot eller tjänstgörande ersättare måste lämna sammanträdet skall detta anmälas till presidiet dit också voteringsdosan återlämnas.

Om ledamot uteblir från sammanträde utan att i förväg ha anmält hinder eller uppstår hinder för ledamot eller tjänstgörande ersättare under pågående sammanträde, inträder på ordförandens anmodan i ledamotens ställe ersättare från samma parti, som är närvarande vid sammanträdet och står i tur att tjänstgöra eller är behörig att tjänstgöra. Tillträdande ersättare anmäler sin ankomst till presidiet och får där voteringsdosan.

Ledamot eller ersättare bör ej inträda i tjänstgöring under pågående handläggning av ett ärende.

KUNGÖRELSE OM FULLMÄKTIGESAMMANTRÄDE

11 §

Kungörelse om fullmäktigesammanträde utfärdas av fullmäktiges ordförande enligt bestämmelserna i 5 kap 8 § kommunallagen. Kungörelsen skall senast sju dagar före sammanträdesdagen

- anslås på landstingets anslagstavla och på Landstinget Dalarnas hemsida.
- lämnas till varje ledamot och varje ersättare genom utskick via posten eller på annat tillförlitligt sätt. De ledamöter och ersättare som medgivit det, får utskicket via E-post.

- införas i följande ortstidningar; Dala Demokraten, Falu Kuriren, Borlänge Tidning, Dalabygden, Mora Tidning, Nya Ludvika Tidning, Södra Dalarnas Tidning och Avesta Tidning samt i Taltidningen.

Beträffande brådskande ärenden som avses i 5 kap 11 § kommunallagen skall kungörelsen

- senast vardagen närmast före sammanträdesdagen anslås på landstingets anslagstavla samt
- lämnas till varje ledamot och varje ersättare så, att den kan antas nå dem senast vardagen närmast före sammanträdesdagen.

Om undantag från kravet på kungörelse stadgas i 5 kap 40 § kommunallagen.

ÄRENDEN OCH HANDLINGAR TILL FULLMÄKTIGESAMMANTRÄDE

12 §

Ärende som enligt 5 kap 23 § första stycket kommunallagen skall upptas till beslut av fullmäktige skall vara skriftligt och ha registrerats i landstingets diarium. Landstingsstyrelsen beslutar, i samråd med fullmäktiges ordförande, när ärende skall behandlas vid fullmäktigesammanträde.

Om beredning av ärende inklusive motion finns bestämmelser i 5 kap 26-35 §§ kommunallagen.

13 §

Fullmäktiges ordförande anger i föredragningslista de ärenden som skall behandlas vid fullmäktigesammanträde. Som bilagor till föredragningslistan fogas samtliga handlingar i enligt 5 kap 23 § första stycket kommunallagen väckt ärende, som skall behandlas vid sammanträdet, jämte de beredningsbeslut och övriga yttranden som avses i 5 kap 26-28 §§ kommunallagen.

Föredragningslista med bilagor skall, samtidigt med kungörelse enligt 11 § första stycket, lämnas till varje fullmäktigeledamot och till varje ersättare. Motsvarande gäller om komplettering enligt 11 § andra stycket. Har handlingarna i ärende enligt första stycket särskilt stor omfattning eller är på annat sätt svåra att mångfaldiga får som bilaga till föredragningslistan i stället intagas en sammanfattning av ärendet eller särtryck utsändas till de berörda.

Representanter för massmedia skall få fullmäktiges handlingar i samband med kungörelsen.

Föredragningslistan utan bilagor anslås på landstingets anslagstavla i anslutning till kungörelse om fullmäktigesammanträde. Härutöver skall före-

dragningslistan eller delar av den jämte kungörelse införs i de media som avses i 11 § första stycket. Motsvarande gäller i tillämpliga delar om komplettering enligt 11 § andra stycket.

I sammanträdeslokalen skall under hela sammanträdet finnas fullständig föredragningslista över alla ärenden som skall behandlas vid sammanträdet. Handlingarna i varje ärende skall finnas tillgängliga för allmänheten i sammanträdeslokalen under sammanträdet.

Motion

14 §

Motion skall vara skriftlig och egenhändigt undertecknad av en eller flera fullmäktigeledamöter.

Ämnen av olika slag får inte tas upp i samma motion.

Motion väcks genom att inges till landstingets kansli. Motion kan även avlämnas till fullmäktiges ordförande under pågående sammanträde. Det åligger fullmäktiges sekreterare att tillse att sådan motion registreras i landstingets diarium. Vid nästkommande fullmäktigesammanträde får motionären eller - då flera ledamöter väckt en gemensam motion - en företrädare för dessa presentera motionen. För att en sådan presentation skall få äga rum måste motionen ha inlämnats senast fem arbetsdagar före sammanträdet.

Ersättare får väcka motion endast vid tjänstgöring som ledamot vid fullmäktigesammanträde.

Obesvarade motioner skall anmälas vid varje fullmäktigesammanträde. Särskild anmälan skall ske enligt 5 kap 33 § kommunallagen om beredningen av en motion inte har avslutats inom ett år från det att den väcktes.

Interpellation och fråga

15 §

Interpellationer skall enligt 5 kap 49-50 §§ kommunallagen avse ämnen som hör till fullmäktiges, en nämnds eller en fullmäktigeberednings handläggning. De får dock inte avse ärenden som rör myndighetsutövning mot någon enskild. Interpellationer bör endast ställas i angelägenheter av större intresse för landstinget. De skall ha ett bestämt innehåll och vara försedda med motivering.

Interpellation skall vara skriftlig och egenhändigt undertecknad av en ledamot.

Den skall inlämnas till landstingets kansli senast fem arbetsdagar före fullmäktigesammanträde.

Interpellation får riktas till landstingsråd eller ordföranden i någon av landstingets nämnder. Fullmäktiges sekreterare skall tillse att interpellationen

tillställs varje fullmäktigeledamot och tjänstgörande ersättare samt den till vilken interpellation är riktad, om denne inte är ledamot.

Ersättare får inge interpellation endast till fullmäktigesammanträde vid vilket ersättaren skall tjänstgöra som ledamot.

16 §

För att inhämta upplysningar får ledamöterna ställa frågor enligt 5 kap 54-55 §§ kommunallagen. Liksom för interpellationer gäller att frågor skall avse ämnen som hör till fullmäktiges, en nämnds eller en fullmäktigeberednings handläggning. De får inte heller avse ärenden som rör myndighetsutövning mot någon enskild. En fråga skall ha ett bestämt innehåll och får vara försedd med en kort inledande förklaring.

En fråga skall vara skriftlig och egenhändigt undertecknad av en ledamot. Den skall inlämnas till landstingets kansli senast två arbetsdagar före fullmäktigesammanträde.

Fråga får riktas till landstingsråd eller ordföranden i någon av landstingets nämnder.

Ersättare får inge fråga endast till fullmäktigesammanträde vid vilket denne skall tjänstgöra som ledamot.

17 §

Om svar på interpellation resp fråga finns bestämmelser i 23 resp 24 §§.

FULLMÄKTIGESAMMANTRÄDE

Upprop

18 §

Vid fullmäktigesammanträdet börjar verkställer ordföranden upprop av samtliga tjänstgörande ledamöter och ersättare. Härutöver verkställs upprop i början av varje ny sammanträdesdag, vid fortsatt sammanträde eller när fullmäktiges ordförande anser att det behövs.

Förteckning över ledamöter och tjänstgörande ersättare skall finnas vid varje fullmäktigesammanträde.

Ordförandeskap

19 §

År då fullmäktigeval äger rum i hela landet, väljer fullmäktige bland ledamöterna vid sammanträdet i november för löpande mandatperiod presidium bestående av ordförande samt en förste och en andre vice ordförande.

Till dess presidievalen har förrättats skall den ledamot som varit ordinarie ledamot längst tid (ålderspresidenten) vara ordförande eller, om två eller flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid, den äldste av dem.

Om ordföranden och vice ordförandena samtidigt är förhindrade att inställa sig till fullmäktigesammanträde utövas ordförandeskapet av ålderspresidenten tills fullmäktige utser annan ledamot att för tillfället föra ordet.

Avgår ordföranden, förste eller andre vice ordföranden som fullmäktigeledamot eller från sin presidiepost, bör fullmäktige så snart som möjligt välja annan ledamot i dennes ställe för återstående tid av presidieuppdraget.

Protokollsjusterare/röstsammanräknare

20 §

Fullmäktige utser vid varje fullmäktigesammanträde två ledamöter eller tjänstgörande ersättare att jämte fullmäktiges ordförande justera fullmäktigesammanträdet protokoll samt i förekommande fall biträda ordföranden och sekreteraren vid röstsammanräkning. Om justering finns föreskrifter i 38 § och 39 §.

Sekreterare

21 §

Landstingsdirektören utser, efter samråd med fullmäktiges presidium, sekreteraren i fullmäktige. Vid hinder för sekreteraren utser landstingsdirektören annan sekreterare för sammanträdet eller del av sammanträdet.

Sekreteraren för fullmäktiges protokoll, ombesörjer expediering av fullmäktiges beslut och fullgör i övrigt de arbetsuppgifter som framgår av direktiv eller arbetsordning.

Beslutsordning

22 §

Ärenden upptas till behandling i den ordning de uppförts på den fullständiga föredragningslistan enligt 13 § fjärde stycket, om inte fullmäktige beslutar annat.

Ärende som av särskilt skäl inte uppförts på den fullständiga föredragningslistan upptas till behandling i den ordning fullmäktiges ordförande bestämmer.

Fullmäktige får besluta att avbryta handläggningen av ett ärende under ett sammanträde för att återuppta det senare under sammanträdet.

Val av landstingets revisorer jämte ersättare skall ske före val till styrelsen/nämnder.

Interpellationssvar

23 §

Om fullmäktige beslutar att interpellation enligt 15 § får framställas bör den besvaras senast vid nästa fullmäktigesammanträde. Ordföranden meddelar när svar kommer att lämnas.

Ordförande eller landstingsråd till vilken interpellation ställts får överlämna interpellation att besvaras av

1. ledamot av landstingsstyrelsen eller annan nämnd, som på grund av sitt uppdrag har särskilda förutsättningar att besvara interpellationen eller enligt 5 kap 53 § kommunallagen
2. en av fullmäktige utsedd ledamot i styrelsen för en av landstinget Dalarna bildad stiftelse eller
3. ordföranden för direktionen i Region Dalarna.

I debatt med anledning av svar på interpellation får varje tjänstgörande ledamot delta.

Ersättare som, enligt 15 § sista stycket, under tjänstgöring vid fullmäktigesammanträde inlämnat interpellation får delta i överläggning med anledning av svar på interpellationen även om denne inte tjänstgör vid den tidpunkt svaret lämnas.

Svar på fråga

24 §

Om fullmäktige beslutar att fråga enligt 16 § får framställas bör den besvaras under det fullmäktigesammanträde vid vilket den framställts.

Vid svar på fråga får endast den ledamot eller ersättare som framställt frågan och den som lämnar svaret delta i överläggningen.

Bestämmelserna i 23 § andra och fjärde styckena äger motsvarande tillämpning beträffande fråga.

Närvaro- och yttranderätt

25 §

Fullmäktigeledamot och tjänstgörande ersättare har, med den begränsning som framgår av 24 § andra stycket, yttranderätt i alla ärenden som behandlas vid fullmäktigesammanträde.

Rätt att deltaga i fullmäktiges överläggningar men ej i besluten har även:

1. ordförande eller vice ordförande i landstingsstyrelsen
2. ordförande eller vice ordförande i annan nämnd eller beredning vid allmänpolitisk debatt, vid handläggning av ärende som har beretts av nämnden eller beredningen och vid besvarande av interpellation som har framställts till ordföranden i nämnden eller beredningen

3. landstingsråd eller oppositionsråd som ej är ledamot i fullmäktige
4. ledamot i landstingsstyrelsen och annan nämnd och sådan av fullmäktige utsedd ledamot i styrelse för kommunala företag som avses i 3 kap 17 och 18 §§ kommunallagen samt ordföranden i direktionen för Region Dalarna vid besvarande av interpellation och fråga som enligt 5 kap 53 och 54 §§ kommunallagen har överlämnats för att besvaras (Se 23 § andra stycket.)
5. revisor hos landstinget vid behandling av revisionsberättelsen samt ärende som berör revisorernas egen förvaltning
6. landstingsdirektör
7. i den mån fullmäktige beslutar det, annan ledamot eller ersättare i landstingsstyrelsen, annan nämnd eller beredning samt
8. fullmäktiges sekreterare om fullmäktige vid ett visst sammanträde enhälligt beslutar det. Sekreteraren får även yttra sig om lagligheten av allt som förekommer vid sammanträdet.

I övrigt se 5 kap 20 b §, 5 kap 22 § samt 8 kap 20 § kommunallagen. Den som kallats enligt 5 kap får meddela de upplysningar som begärs och har i övrigt endast yttranderätt som direkt avser upplysningarna i den ordning fullmäktiges ordförande bestämmer.

Yrkanden

26 §

Framställda yrkanden kan vara materiella eller formella. Materiella yrkanden kan avse bifall till, avslag på eller ändring i beredningsorganets förslag. Formella yrkanden kan t ex avse bordläggning eller återremiss.

När fullmäktige förklarat överläggningen i ett ärende avslutad går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats rätt.

Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller återtas om inte fullmäktige beslutar medge det enhälligt.

Yrkanden som framförs i debatten skall avges skriftligt om fullmäktiges ordförande anser att det behövs.

Jäv

27 §

Om jäv finns bestämmelser i 5 kap 20 § respektive 9 kap 4 § kommunallagen.

Debattregler

28 §

Talare får ordet i den ordning de anmäler sig med undantag av att ordföranden kan medge replik maximerad till två inlägg om vardera högst två minuter. Replik tillåts bara om ledamot apostroferas med namn eller parti-beteckning. Replik skall begäras i omedelbar anslutning till anförandet.

Inför varje fullmäktige kan fullmäktiges ordförande, tillsammans med grupp-ledarna, överenskomma om regler för debattordningen.

Om någon i sitt yttrande skulle avlägsna sig från ämnet och inte efter tillsä-gelse av ordföranden rättar sig får ordföranden avbryta anförandet. I övrigt får ingen avbryta en talare under pågående anförande.

Ordföranden kan utvisa den som uppträder störande och ej rättar sig efter tillsägelse (5 kap 39 § andra stycket kommunallagen).

Uppstår oordning som ordföranden inte kan avstyra får sammanträdet upp-lösas.

Revisionsanmärkning

29 §

Om inhämtande av förklaringar över anmärkningar som har framställts i re-visionsberättelsen finns bestämmelser i 5 kap 31 § kommunallagen. Om fullmäktige inte beslutar något annat bestämmer ordföranden i vilken ord-ning sådana förklaringar skall inhämtas.

Omröstning

30 §

Begärs omröstning enligt 5 kap 42-44 §§ kommunallagen skall den genast verkställas. Om någon ledamot eller tjänstgörande ersättare begär det, skall voteringsproposition vara skriftlig, justerad och tillgänglig för ledamö-terna före omröstningen.

31 §

Som regel användes elektronisk voteringsutrustning. Instruktion för an-vändning av denna utdelas till samtliga ledamöter och tjänstgörande ersät-tare vid varje fullmäktigesammanträde.

Ordföranden avger alltid sin röst sist.

32 §

Om voteringsutrustning inte kan användas, verkställs upprop och avges röster enligt den förteckning över de röstberättigade, som omnämns i 18 § andra stycket. När uppropet är verkställt är omröstningen avslutad vilket ordföranden befäster med klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge

sin röst. Inte heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget. Här efter sker röstsammanräkning.

Om särskild röstsammanräknare stadgas i 20 §.

Leder röstsammanräkningen vid öppen omröstning till oenighet om omröstningens resultat, skall ny omröstning genast verkställas.

Omröstning vid val

33 §

Vid val verkställs slutna omröstning. Valsedel skall uppta så många namn som valet avser samt vara omärkt, enkel och slutna. Valsedel är ogiltig

- om den upptar namn på någon som inte är valbar
- om den upptar flera eller färre namn än det antal personer som skall väljas
- om den upptar namn som inte klart utvisar vem som avses eller
- om den i övrigt inte uppfyller vad som här föreskrivits om valsedel

Om proportionellt val finns bestämmelser i 5 kap 46 och 48 §§ kommunallagen med hänvisning till lagen om proportionellt valsätt (SFS 1992:339).

Valsedlar skall i tillräckligt antal finnas tillgängliga i sammanträdeslokalen under hela den tid fullmäktigesammanträdet pågår.

34 §

Anteckningslistor från öppen omröstning och avlämnade valsedlar skall förvaras på betryggande sätt till dess protokollförda beslut vunnit laga kraft.

Beslutsregler

35 §

Om beslut finns bestämmelser i 5 kap 40-45 §§ kommunallagen.

Bordläggning

36 §

Om bordläggning finns bestämmelser i 5 kap 36-37 §§ kommunallagen.

DOKUMENTATION OCH OFFENTLIGGÖRANDE

Protokoll, reservation och "särskilt yttrande"

37 §

Om protokoll och reservation till protokollet finns bestämmelser i 5 kap 57-62 §§ och 4 kap 22 § kommunallagen. Skriftlig reservation skall lämnas till sekreteraren senast före justering.

Beträffande "särskilt yttrande" till protokoll gäller i tillämpliga delar vad som stadgas om reservation.

En ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut, skall anmäla detta till ordföranden, innan ordföranden ställer förslag under proposition. En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om fullmäktige fattar det med acklamation.

Justering

38 §

Har flera ordföranden tjänstgjort vid fullmäktigesammanträdet, justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som avser de delar av sammanträdet då denne lett förhandlingarna. Justering sker, förutom genom namnteckning på därför avsedd plats, genom signum på varje sida av protokollet samt därtill hörande bilagor. Om protokollsjusterare finns föreskrifter i 20 §.

Ordföranden tillkännager tid och plats för justering.

Justering som verkställs av fullmäktige sker genom godkännande sedan protokollstexten upplästs eller på annat sätt delgivits fullmäktiges ledamöter och tjänstgörande ersättare.

Omedelbar justering

39 §

Omedelbar justering innebär att paragrafen skall vara utskriven och justerad av ordföranden och justerarna vid sammanträdet. Eventuell reservation i ärendet skall i sådant fall avlämnas under sammanträdesdagen.

Tillkännagivande

40 §

Tillkännagivande av justering enligt 5 kap 62 § tredje stycket kommunallagen skall ske i de tidningar som avses i 11 § i denna arbetsordning.

Expediering av protokollsutdrag och skrivelser

41 §

Fullmäktiges sekreterare skall tillse att utdrag ur fullmäktiges protokoll tillställs dem som är berörda av i protokollet intagna beslut.

Från fullmäktige utgående skrivelser upprättas och kontrasigneras av fullmäktiges sekreterare och undertecknas av fullmäktiges ordförande.

Arkivvård

42 §

För vården av fullmäktiges arkiv gäller av fullmäktige fastställt arkivreglemente.

ÖVRIGA BESTÄMMELSER

Partistöd

43 §

Landstinget får enligt 2 kap 9–10 §§ kommunallagen ge ekonomiskt bidrag till de politiska partier som är representerade i fullmäktige. Fullmäktige skall besluta om partistödets omfattning och formerna för det. Stödet får inte utformas så att det otillbörligt gynnar eller missgynnar ett parti.

44 §

Partistöd utgår i form av ekonomiskt stöd – s k grundstöd och mandatbundet stöd samt i form av tillgång till huvudkontorets sammanträdeslokaler och administrativ service från huvudkontoret.

45 §

Det mandatbundna stödet utgår i form av kontant bidrag för varje år med belopp som fastställs i samband med fullmäktiges budgetmöte i november året före.

46 §

Grundstödet utgår i form av tillgång till politiska sekreterare enligt 4 kap 30-32 §§ kommunallagen. De politiska sekreterarna får inte anställas för längre tid än t o m mandatperiodens utgång.

Politiska sekreterare skall vara anställda på minst 40 % av en heltidstjänst. De politiska sekreterarna är anställda av landstinget och skall erhålla kontorsrum och övriga s k OH-kostnader i förhållande till deras tjänstgöringsgrad.

Fullmäktige skall efter allmänna val fastställa hur stor den sammanlagda tjänstgöringsgraden skall vara för de politiska sekreterarna under mandatperioden. Mellan de partier som ingår i den politiska majoriteten och de partier som ingår i oppositionen fördelas tillgången till politiska sekreterare. Partierna fördelar därefter tiden för anställning av politiska sekreterare inbördes på det sätt som partierna kommer överens om.

För mandatperioden 2007-2010 inrättas 5,0 tjänster som politisk sekreterare fördelade så att majoritetspartierna disponerar 2,3 tjänster och oppositionen disponerar 2,7 tjänster.

47 §

Tillgång till sammanträdeslokaler och administrativ service från huvudkontoret sker enligt de rutiner som gäller på huvudkontoret.

TILLÄMPNING

48 §

Denna arbetsordning gäller fr o m 2007-01-01.

ALLMÄNT REGLEMENTE FÖR LANDSTINGSSTYRELSEN OCH ÖVRIGA NÄMNDER

(Fastställt av fullmäktige § 189/06)

Landstingsstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av landstingets angelägenheter och har uppsikt över övriga nämnders verksamhet.

Landstinget har följande övriga nämnder:

- fem lokala hälso- och sjukvårdsnämnder
- tandvårdsnämnd
- kulturnämnd
- skolnämnd
- patientnämnd

Reglementet gäller också i tillämpliga delar för landstingsstyrelsens utskott. I den mån avvikande bestämmelser finns i de särskilda reglementena gäller de senare.

ORDFÖRANDEN

1 §

Fullmäktige väljer bland ledamöterna en ordförande och en vice ordförande till landstingsstyrelsen. Landstingsstyrelsen väljer på motsvarande sätt bland sina ledamöter en ordförande och en vice ordförande till utskotten.

Vid samtidigt förfall för ordföranden och vice ordföranden samt vid längre hinder för ordföranden under tjänstgöringsperioden tillämpas bestämmelserna i 19 § fullmäktiges arbetsordning.

SAMMANTRÄDEN

2 §

Varje nämnd skall för varje kalenderår upprätta en plan över sina sammanträden och beredningarna till dessa. Utöver de sammanträden som intagits i planen skall sammanträde enligt 6 kap 18 § andra stycket kommunallagen hållas när minst en tredjedel av ledamöterna begär det eller ordföranden anser att det behövs.

3 §

Den enligt 2 § upprättade planen skall lämnas till nämndens ledamöter och ersättare, till fullmäktiges ordförande, till landstingsråd som inte är ledamot eller ersättare samt till de tjänstemän som kan komma att delta i sammanträdena.

Planen utgör kallelse till sammanträdena.

Föredragningslista och handlingar i de ärenden som skall behandlas på sammanträde bör lämnas till berörda en vecka före sammanträdet.

4 §

Beträffande ersättares tjänstgöring gäller i tillämpliga delar motsvarande bestämmelser i 10 § fullmäktiges arbetsordning.

Dessutom gäller:

- en ledamot som inställer sig under pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.
- en ersättare som har börjat tjänstgöra har normalt företräde oberoende av turordningen bland ersättarna. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får dock en ersättare som står före i turordningen och som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

5 §

Rätt att närvara vid nämndens sammanträden samt att delta i överläggningarna och få sin mening antecknad till protokollet tillkommer, förutom ledamot och tjänstgörande ersättare,

- icke tjänstgörande ersättare i respektive nämnd.

Rätt att närvara vid landstingsstyrelsens sammanträden och att delta i dess överläggningar tillkommer dessutom

1. fullmäktiges ordförande
2. landstingsråd (Om landstingsrådspost innehas av fler än en person, tillkommer dock inte ovanstående rätt fler än vad som skulle ha varit fallet om posten varit odelad.)
3. landstingsdirektör
4. biträdande landstingsdirektörer
5. den befattningshavare som enligt organisationen är direkt rapporteringsansvarig i nämnden för verksamheten eller del av verksamheten.

6 §

Förtroendevald, tjänsteman hos landstinget eller särskild sakkunnig, utöver stadgande i 5 § ovan, kallas efter beslut av nämnd.

Nämnd beslutar om den som särskilt kallats till sammanträdet skall få delta i överläggningarna.

7 §

Ordföranden beslutar om formerna för beredning samt om föredragning av ärenden vid nämndens sammanträden.

8 §

Om hur ärenden avgörs och protokoll utformas finns bestämmelser i 6 kap 28-30 §§ kommunallagen.

Beträffande särskilt yttrande till protokoll gäller i tillämpliga delar vad som stadgas om reservation i 4 kap 22 § kommunallagen.

Nämnd utser för varje sammanträde en ledamot eller tjänstgörande ersättare att jämte tjänstgörande ordförande justera nämndens protokoll. Justering sker, förutom genom namnteckning på därför avsedd plats, genom signum på varje sida av protokollet samt därtill hörande bilagor.

9 §

Nämndens sekreterare skall tillse att utdrag ur nämndens justerade protokoll tillställs dem som är berörda av i protokollet intagna beslut. Justerat protokoll skall tillställas nämndens ledamöter och ersättare, landstingsstyrelsen samt revisionen enligt dess närmare bestämmande. Justerade protokoll skall dessutom finnas tillgängliga på landstingets officiella hemsida på internet.

DELEGERING

10 §

Nämnd får uppdra åt ett utskott, åt en ledamot eller ersättare i nämnden eller åt en anställd hos landstinget att på nämndens vägnar besluta i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden, dock inte i de fall som avses i 6 kap 34 § kommunallagen.

Beslut som fattats med stöd av uppdraget skall anmälas för nämnden som bestämmer i vilken ordning detta skall ske.

Om delegering till anställd i övrigt finns dessutom stadgande i 6 kap 38 § kommunallagen.

Om delegering vid brådskande ärenden finns stadgande i 6 kap 36 § kommunallagen.

Beslut som fattats med stöd av uppdrag enligt delegering får inte återkallas eller ändras av den som lämnat uppdraget.

Ärende av principiell eller i övrigt av större betydelse skall avgöras av respektive nämnd.

VIDAREDELEGERING

11 §

Om en nämnd uppdrar åt en förvaltningschef inom nämndens verksamhetsområde att fatta beslut, får nämnden överlåta åt förvaltningschefen att i sin tur uppdra åt annan anställd inom verksamheten att besluta istället. Sådana beslut skall anmälas till chefen som, i förekommande fall, vidareanmäler detta till nämnden.

Stadgandet gäller ej utskott.

FÖRHANDLING OCH INFORMATION ENLIGT MEDBESTÄMMANDELAGEN (MBL)

12 §

I ärenden där en nämnd ansvarar för beredningen och närmast har att fatta beslut åligger det nämnden att fullgöra den förhandlings- och informationsskyldighet som enligt lagen om medbestämmande i arbetslivet och medbestämmandeavtal åligger landstinget som arbetsgivare. Sådan förhandling skall ske i god tid innan beslut tas.

MEDBESTÄMMANDEFORMER

13 §

Om partsammansatta organ, självförvaltningsorgan och närvarorätt för personalföreträdare stadgas i 7 kap kommunallagen.

BUDGETANSVAR

14 §

Varje nämnd ansvarar inom ramen för sina respektive uppdrag inför fullmäktige att anvisad budgetram hålls samt för att den interna kontrollen fungerar tillfredsställande.

ÖVRIGA BESTÄMMELSER

15 §

Nämnderna skall följa gällande lagar och författningar, av landstinget träffade avtal samt av fullmäktige fastställda program, syften och mål för verksamheten.

Varje nämnd (gäller ej utskott) är personuppgiftsansvarig enligt personuppgiftslagen (SFS 1998:204) inom sitt verksamhetsområde.

Inom sitt verksamhetsområde svarar varje nämnd för katastrofplanering, beredskaps- och säkerhetsfrågor samt efterlevnad av arbetsmiljölagens ålägganden.

Till lekmannarevisor i bolag eller stiftelser enligt 3 kap 16 och 17 §§ kommunallagen skall fullmäktige utse någon av de revisorer eller revisorsersättare som enligt 9 kap 1 § kommunallagen valts för granskning av styrelsen och övriga nämnders verksamhet.

En nämnd äger rätt att avskriva osäkra fordringar inom eget verksamhetsområde.

16 §

För att en nämnd skall kunna fullgöra sin uppgift bör samarbete utvecklas med samhällsorgan, företag, organisationer och andra som har möjlighet att tillföra kunskap och erfarenhet.

17 §

Varje nämnd fullgör uppgifter enligt stadganden i särskilda reglementen men beslutar inte i frågor som avser landstingets finansmakt eller den politiska organisationens utformning.

En nämnd skall tillse att resultat- eller kostnadsställeansvarig ej deltar i till landstinget konkurrerande verksamhet.

18 §

Lokal hälso- och sjukvårdsnämnd får ej väcka ärende hos landstingsfullmäktige.

Övriga nämnder får väcka de förslag hos landstingsstyrelsen, som är föranledda av ansvaret enligt stadganden i de särskilda reglementena eller i fullmäktige fastställd verksamhetsplan samt är avsedda att främja verksamhetens utveckling i övrigt.

Förslag till förändringar i verksamheten skall ingå i den årliga verksamhetsplanen och uppta förslag till väsentliga förändringar i verksamheten och planerade investeringar, vilka skall fastställas av fullmäktige.

19 §

Varje nämnd har eget resultatansvar och skall, enligt landstingsstyrelsens bestämmande, till fullmäktige avge rapporter om verksamhet och ekonomi.

20 §

Varje nämnd skall upprätta en verksamhetsplan i enlighet med beslutad planeringsprocess.

21 §

Delgivning med nämnd sker med ordföranden eller med den som enligt särskilt beslut av respektive nämnd är behörig att mottaga delgivning.

22 §

Avtal, andra handlingar samt skrivelser i nämndens namn skall undertecknas av ordföranden eller, vid förfall för denne, av vice ordföranden samt kontrasigneras av vederbörande förvaltningschef eller av den som chefen vidaredelegerat uppgiften till.

23 §

Om jäv finns bestämmelser i 6 kap 24-27 §§ kommunallagen.

24 §

För vården av nämndernas arkiv gäller av fullmäktige fastställt arkivreglemente.

25 §

Vid en extraordinär händelse kan finansutskottet i egenskap av krisledningsnämnd enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder. Vid övergång till krigsorganisation övertar finansutskottet de arbetsuppgifter som enligt reglemente åligger nämnd.

26 §

Detta reglemente gäller fr o m 2007-01-01.

SÄRSKILT REGLEMENTE FÖR LANDSTINGSSTYRELSEN

(Fastställt av fullmäktige § 189/06)

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 §

För landstingsstyrelsen gäller bestämmelserna om styrelsen i kommunallagen, hälso- och sjukvårdslagen och övriga författningar rörande hälso- och sjukvård, samt det allmänna reglementet och detta reglemente.

2 §

Föreskrifterna i 27-34 §§ fullmäktiges arbetsordning äger, bortsett från att elektronisk voteringsutrustning som regel inte används, motsvarande tillämpning för landstingsstyrelsen.

ÖVERGRIPANDE ANSVAR

3 §

Landstingsstyrelsen skall styra, utveckla och samordna förvaltningen av Landstinget Dalarnas angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Styrelsen skall också ha ägaransvar för och uppsikt över landstingets bolag samt ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i andra företag som avses i 3 kap 16-19 a §§ kommunallagen eller i sådana kommunalförbund som landstinget är medlem i.

Styrelsen har planerings- och uppföljningsansvar för landstingets totala resursutnyttjande samt att olika verksamheter bedrivs effektivt och efter fastställda mål.

Landstingsstyrelsen utövar ledningen av landstingets hälso- och sjukvård, av landstingets stöd och service till vissa funktionshindrade enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade samt av landstingets serviceverksamhet.

4 §

Landstingsstyrelsen ansvarar för datasäkerhet och informationssäkerhet samt utgör driftstyrelse för övergripande katastrof-, beredskaps- och säkerhetsfrågor.

5 §

Landstingsstyrelsen har det övergripande ansvaret för landstingets informationsverksamhet.

6 §

Styrelsen skall uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på landstingets utveckling och ekonomiska ställning samt hos fullmäktige, övriga nämnder och andra myndigheter göra de framställningar som behövs.

KRIS, BEREDSKAP OCH KRIG

Krisledningsnämnd

7 §

Finansutskottet utgör landstingets krisledningsnämnd. För utskottet i denna egenskap gäller lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap samt detta reglemente.

I sin egenskap av krisledningsnämnd fullgör finansutskottet uppgifter under händelser i fredstid som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av landstinget. Utmärkande för en extraordinär händelse är att den kräver större insatser än vad som normalt planeras för krissituationer och att egna resurser inte räcker till.

Krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i landstinget i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning.

Krisledningsnämnden får inrätta egna utskott efter behov.

Beredskapsnämnd

8 §

Finansutskottet är också landstingets beredskapsnämnd. För utskottet i denna egenskap gäller lag (1988:97) och förordning (1988:1215) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krigsfara m m, lag (1994:1720) och förordning (1995:128) om civilt försvar, lag (1994:1809) om totalförsvarsplikt samt detta reglemente.

I sin egenskap av beredskapsnämnd åligger det finansutskottet att leda landstingets verksamhet i krig.

Vid övergång till krigsorganisation övertar finansutskottet de arbetsuppgifter som enligt arbetsordning och reglemente m.m. åligger övriga nämnder med undantag för patientnämnden som fortsätter sin verksamhet.

Landstingets revisorer fortsätter verksamheten.

NÄMNDER UNDER LANDSTINGSSTYRELSEN

9 §

För landstingets lokala hälso- och sjukvårdsplanering, för länets tandvård, för landstingets kulturverksamhet samt för landstingets skolor svarar under landstingsstyrelsen

- lokala hälso- och sjukvårdsnämnder
- tandvårdsnämnd
- kulturnämnd
- skolnämnd

För nämnderna gäller särskilda reglementen.

LANDSTINGSSTYRELSENS UPPGIFTER

10 §

Det åligger styrelsen särskilt att

- **bereda eller yttra sig** i ärenden som skall handläggas av fullmäktige med undantag för landstingsrevisorernas revisionsberättelser, val-ärenden och i övrigt enligt stadgande i 5 kap 29-32 §§ kommunallagen
- handha den **ekonomiska förvaltningen**

- ansvara för landstingets **lokalförsörjning, fastighetsförvaltning** och externa förhyring av lokaler
- utöva Landstingets **byggherreroll**
- ansvara för driften av landstingets serviceverksamhet
- leda och samordna landstingets **verksamhetsplanering** samt vidta åtgärder så att verksamheten inriktas mot fastlagda mål
- utgöra landstingets **personalmyndighet** med ansvar för erforderlig personalplanering
- utöva **arbetsgivaransvar** för personal vid landstingets huvudkontor, förvaltningschefer samt personal inom hälso- och sjukvården, hjälpmedelsverksamheten, service- och fastighetsfunktionerna
- **anställa och entlediga** landstingsdirektör, biträdande landstingsdirektörer och förvaltningschefer.
- ansvara för landstingets **hälso- och sjukvårdsorganisation** och dess verksamhet enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) och lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område
- leda och samordna planläggning och övriga **nödvändiga förberedelser för** landstingets verksamhet vid beredskapstillstånd krigs fara och krig eller i fredstid vid katastrof eller andra **extraordinära händelser**.
- utveckla för landstinget angelägen **forsknings - och utvecklingsverksamhet**
- ansvara för landstingets uppdrag gällande **Centrum för Klinisk Forskning Dalarna, CKF**
- utgöra landstingets arkivmyndighet
- ansvara för förvaltningen av landstingets **donationsstiftelser**
- ansvara för att landstingets behov av **försäkringsskydd** är tillgodosett
- utfärda **förbindelser**, uppta lån och ikläda landstinget borgen eller annan ansvarighet i enlighet med fullmäktiges beslut, samt att ge riktlinjer för placering av landstingets medel.

- **bevaka landstingets rätt** vid bolags- och föreningsstämmor och andra sammanträden inom juridiska personer som landstinget helt eller delvis äger eller eljest har intressen i
- självt eller genom ombud **föra landstingets talan** i alla mål och ärenden i den mån detta inte på grund av lag, annan författning eller fullmäktiges beslut ankommer på annan, (Det gäller även mål där någon begärt laglighetsprövning av fullmäktiges beslut om inte fullmäktige beslutar att själv föra talan i målet)
- ansvara för **tolkning och tillämpning av rese- och arvodesreglementen samt pensionsreglemente** för förtroendevalda
- leda och samordna landstingets **miljöarbete**
- ansvara för verksamheten vid **Tandådalens rekreationshotell**
- utöva den beslutanderätt som fullmäktige genom särskilt bemyndigande överlämnar till styrelsen och fullgöra **uppdrag från fullmäktige** i övrigt
- handlägga de **ärenden** som **enligt särskilda författningar** ankommer på styrelsen.

BESLUTSBEMYNDIGANDEN FÖR LANDSTINGSSTYRELSEN

11 §

Styrelsen får utan fullmäktiges särskilda bemyndigande:

- mottaga gåvor och donationer till landstinget
- fastställa huvudkontorets organisation
- utfärda föreskrifter om arbetsgivarens befogenheter i frågor som rör förhållandet mellan landstinget som arbetsgivare och dess arbetstagare
- fastställa styrande dokument inom styrelsens verksamhetsområde
- sluta avtal med utomstående part i den mån detta inte uppdragits åt annan nämnd

- förrätta val av ledamöter och ersättare i kommittéer och samarbetsorgan samt utse representanter i organisationer och föreningar i den mån fullmäktige inte för särskilt fall bestämt annat
- avge yttranden, som ankommer på landstinget, om yttrandet inte är av betydelse för den kommunala självstyrelsen, samt i de fall fastställd remisstid inte medger att yttrande behandlas av ordinarie fullmäktige även avge yttranden av nämnt slag
- besluta om försäljning av mark och fastigheter samt om rivning av landstingsägda byggnader

Ärende av principiell eller i övrigt av större betydelse skall avgöras av fullmäktige, även om det är att hänföra till någon av ovan angivna ärendegrupper.

UTSKOTT

12 §

Landstingsstyrelsen skall ha följande utskott: ett finansutskott, ett personalutskott, ett hälso- och sjukvårdsutskott, ett serviceutskott, ett samverkansutskott och ett miljö- och trafikutskott.

Utskotten kan förbereda ärenden inför Landstingsstyrelsen. Inget av utskotten har rätt att fatta beslut utan delegering från landstingsstyrelsen. Utskotten kan förelägga landstingsstyrelsen förslag till beslut.

Frågor som avser större investeringar, ägarfrågor och viktigare ekonomiska ställningstaganden bör alltid föreläggas finansutskottet före beslut i Landstingsstyrelsen.

Utskotten skall ha vardera fem ledamöter och fem ersättare, med undantag av finansutskottet som skall ha sju ledamöter och sju ersättare.

Utskotten kan adjungera deltagare i överläggningarna med hänsyn till ärendets art. Ordförande i varje utskott skall vara ansvarigt landstingsråd.

13 §

Val till utskotten skall förrättas på första sammanträdet med landstingsstyrelsen under varje mandatperiod.

Finansutskott

14 §

Finansutskottet svarar under styrelsen för verksamhetsplanering och ekonomisk planering enligt fastställd planeringsprocess, samt för ägarfrågor såväl gentemot landstingets egna verksamheter som andra verksamheter för vilka landstinget ansvarar genom en långsiktig finansiering.

Utskottet skall därvid ansvara för de finansiella övervägandena vid den långsiktiga och övergripande utvecklingen av hälso- och sjukvården och övrig verksamhet samt övriga ägarfrågor. Med övriga ägarfrågor menas frågor rörande avgifter, konkurrens och alternativa driftformer, samverkan med länets kommuner samt över länsgränser, organisations- och styrsystemutveckling, valfrihetsprinciper och andra övergripande prioriteringar, fastighetsfrågor, IT, investeringar och motsvarande.

Finansutskottet skall behandla frågor som gäller tillsyn över sådan kommunal verksamhet som bedrivs i kommunalförbund som landstinget är medlem i samt över stiftelser, bolag och andra juridiska personer vari landstinget bidrar till finansieringen.

Utskottet skall ange under vilka förutsättningar en nämnd får uppdra åt extern vårdgivare att utföra vårduppgifter. Utskottet skall därvid beakta eventuella konsekvenser för landstingets totala vårdgivarstruktur.

Personalutskott

15 §

Personalutskottet ansvarar under styrelsen för landstingets arbetsgivarstrategi inklusive personal- och lönepolicy, varvid inflytande och jämställdhetsfrågor särskilt beaktas.

16 §

Personalutskottet har att ansvara för att kollektivavtal tecknas mellan landstinget som arbetsgivare och dess arbetstagarorganisationer. Personalutskottet skall uppmärksamt följa utvecklingen på personalområdet, såsom lagstiftning, arbetsmiljö, sjukskrivningsstatistik, kompetensutveckling, personalförsörjning och rekrytering m.m.

17 §

Utskottet skall också tolka arvodes- och pensionsreglementen och besluta i enskilda fall.

Hälso- och sjukvårdsutskott

18 §

Hälso- och sjukvårdsutskottet ansvarar under styrelsen för uppföljning av läns- och närsjukvård samt hjälpmedel och tolktjänst enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) och lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område.

Utskottet skall följa utvecklingen av läns- och närsjukvården samt hjälpmedel och tolktjänst och därvid ägna särskild uppmärksamhet åt

- att verksamheten sker inom av fullmäktige fastställda ramar och riktlinjer samt i överensstämmelse med av fullmäktige uppställda mål

- att forsknings- och utvecklingsarbetet i egen regi och i samarbete med Uppsala universitet genom CKF Dalarna följer antagna intentioner
- uppföljning av de områden gällande läns- och närsjukvården samt hjälpmedel och tolktjänst som prioriterats i landstingets verksamhetsplan
- folkhälsofrågor.

Utskottet skall ta initiativ till den politiska behandling av hälso- och sjukvårdsfrågor som uppföljningen föranleder. Utskottet har också ett ansvar för att etiska frågeställningar inom hälso- och sjukvårdens verksamhet uppmärksammas och vid behov leder till åtgärder.

19 §

Med utgångspunkt i hälso- och sjukvårdens uppdrag skall utskottet ansvara för att verksamhet som bedrivs i egen regi är av god kvalitet, med avseende på

- organisation
- rutiner och system för metodutveckling och kvalitetsarbete
- säkerhet, uppföljning och utvärdering
- IT-stöd.

Serviceutskott

20 §

Serviceutskottet ansvarar under styrelsen för utförande av landstingets serviceverksamhet särskilt med avseende på

- ansvara för att efterfrågad service utförs effektivt med avseende på kvalitet och pris
- ansvara för att serviceverksamhetens struktur och inriktning är i överensstämmelse med kundernas efterfrågan utifrån marknads-mässiga principer och fullmäktiges beslut
- ansvara för att landstingets operativa miljöarbete följer fastställda principer och uppdrag.

Miljö- och trafikutskott

21 §

Miljö- och trafikutskottet ansvarar under styrelsen för landstingets strategiska och interna miljöarbete, trafikpolitiska frågor, internationella kontakter till följd av de nätverk som landstinget är medlem i och de vänregioner landstinget har avtal med.

Miljö- och trafikutskottet skall också hålla sig väl underrättat om den verksamhet som bedrivs i trafikbolagen samt utgöra politiskt kontaktorgan gentemot dessa organ.

22 §

Miljö- och trafikutskottet skall utöva det som åligger landstingsstyrelsen i dess egenskap av landstingets arkivmyndighet.

Samverkansutskott

23 §

Samverkansutskottet ansvarar under styrelsen för landstingets samverkan och engagemang i Samverkansnämnden Uppsala – Örebro regionen och ansvarsutredningens arbete med förändringen av statens styrning av den offentliga verksamheten.

Utskottet ansvarar också för landstingets samverkan i regionala organ såsom Region Dalarna, Bergslagssamverkan, samverkansorganet för privata vårdgivares verksamhet. Utskottet skall hålla sig väl underrättat om den verksamhet som bedrivs i de regionala organ Landstinget deltar i.

Utskottet skall också bevaka landstingets intressen i Sveriges kommuner och landsting. (SKL).

Samverkansutskottet skall också ansvara för Landstingets engagemang i pensionärsrådet och handikapprådet samt bidragsgivningen till handikapporganisationerna och landstingets engagemang i Tandådalens rekreationshotell.

TILLÄMPNING

24 §

Detta reglemente gäller fr.o.m. 2007-01-01.

SÄRSKILT REGLEMENTE FÖR DE LOKALA HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDERNA

(Fastställt av fullmäktige § 189/06)

1 §

För de lokala hälso- och sjukvårdsnämnderna gäller bestämmelserna om nämnder i kommunallagen samt det allmänna reglementet och detta reglemente.

2 §

Följande lokala hälso- och sjukvårdsnämnder ska finnas:

Hälso- och sjukvårdsnämnden för södra Dalarna.
Nämnden ska ha 5 ordinarie ledamöter och 5 ersättare. Fullmäktige utser ordförande och vice ordförande. Vidare ska nämnden ha en samverkansberedning för respektive kommun som ingår i nämndens område med två till tre landstingsledamöter.

Hälso- och sjukvårdsnämnden för Västerbergslagen.
Nämnden ska ha 5 ordinarie ledamöter och 5 ersättare. Fullmäktige utser ordförande och vice ordförande. Vidare ska nämnden ha en samverkansberedning för respektive kommun som ingår i nämndens område med två till tre landstingsledamöter.

Hälso- och sjukvårdsnämnden för mellersta Dalarna.
Nämnden ska ha 5 ordinarie ledamöter och 5 ersättare. Fullmäktige utser ordförande och vice ordförande. Vidare ska nämnden ha en samverkansberedning för respektive kommun som ingår i nämndens område med två till tre landstingsledamöter.

Hälso- och sjukvårdsnämnden för Falun.
Nämnden ska ha 5 ordinarie ledamöter och 5 ersättare. Fullmäktige utser ordförande och vice ordförande. Vidare ska nämnden ha en samverkansberedning med två till tre landstingsledamöter.

Hälso- och sjukvårdsnämnden för norra och västra Dalarna.
Nämnden ska ha 9 ordinarie ledamöter och 9 ersättare. Fullmäktige utser ordförande och två vice ordförande. Vidare ska nämnden ha en samverkansberedning för respektive kommun som ingår i nämndens område med två till tre landstingsledamöter

3 §

Varje lokal hälso- och sjukvårdsnämnd har till uppgift att

- utveckla formerna för nämndens kontakter med befolkningen, lokala intresseföreningar, organisationer mm
- utveckla samverkan med kommunerna och andra samhällsorgan
- ansvara för en beskrivning av befolkningens hälso- och sjukvårdsbehov.

4 §

Varje lokal hälso- och sjukvårdsnämnd skall gemensamt med närsjukvårdsledningen - representerad av närsjukvårdschefen - vid årliga dialoger med landstingsstyrelsens finansutskott presentera en skriftlig redovisning av nämndens förslag till prioriteringar, förändringar och verksamhetsinnehåll för det kommande året.

5 §

De lokala hälso- och sjukvårdsnämnderna skall en gång per år i landstingsstyrelsens finansutskott också presentera en uppföljningsrapport avseende verksamheten inom sitt område.

6 §

Detta reglemente gäller fr o m 2007-01-01.

SÄRSKILT REGLEMENTE FÖR TANDVÅRDSNÄMNDEN

(Fastställt av fullmäktige § 189/06)

1 §

För tandvårdsnämnden gäller bestämmelserna om nämnder i kommunallagen samt det allmänna reglementet och detta reglemente.

Verksamheten skall följa tandvårdslagen och andra för tandvården gällande lagar och förordningar.

2 §

Tandvårdsnämnden består av fem ledamöter och fem ersättare. Landstingsfullmäktige utser ordförande och vice ordförande.

3 §

Tandvårdsnämnden ansvarar inför fullmäktige/landstingsstyrelsen för att anvisad budgetram hålls och att verksamheten bedrivs utifrån de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt.

4 §

Tandvårdsnämnden har driftansvar och befolkningsansvar för folktandvården. Nämnden skall utöva ledningen för folktandvården och den s.k. beställartandvården enligt tandvårdslagen.

5 §

Det åligger särskilt nämnden att inom sitt ansvarsområde uppmärksamt följa tandvårdens behov och utveckling

Tandvårdsnämnden skall planera tandvården i landstinget, även avseende den tandvård som erbjuds av annan vårdgivare än landstinget.

6 §

Nämnden kan efter direktiv från fullmäktige besluta om avgifter för vuxentandvården.

7 §

Tandvårdsnämnden utövar arbetsgivaransvaret inom verksamhetsområdet förutom för tandvårdschefen och chefen för beställartandvården (som omfattas av arbetsgivaransvaret enligt det särskilda reglementet för landstingsstyrelsen § 10)

8 §

Tandvårdsnämnden skall i övrigt fullgöra vad Landstingsfullmäktige eller Landstingsstyrelsen ålägger nämnden.

9 §

Detta reglemente gäller fr o m 2007-01-01

SÄRSKILT REGLEMENTE FÖR KULTURNÄMNDEN

(Fastställt av fullmäktige § 189/06)

1 §

För kulturnämnden gäller bestämmelserna om nämnder i kommunallagen samt det allmänna reglementet och detta reglemente.

2 §

Kulturnämnden består av sju ledamöter och sju ersättare. Landstingsfullmäktige utser ordförande och vice ordförande.

3 §

Kulturnämnden ansvarar inför fullmäktige/landstingsstyrelsen för att anvisad budgetram hålls och att verksamheten bedrivs utifrån de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt.

4 §

Kulturnämnden ansvarar för landstingets strategiska kulturfrågor.

5 §

Kulturnämnden ansvarar för landstingets kulturverksamhet, landstingets kulturbasenheter och landstingets kulturkonsulenter.

6 §

Kulturnämnden skall hålla sig underrättad om och följa verksamheten i landstingets kulturstiftelser, Dalarnas museum, Dalateatern och Musik i Dalarna, vari ingår att ansvara för frågor rörande driften av och samverkan mellan kulturstiftelserna.

7 §

Kulturnämnden ansvarar för den konstnärliga utsmyckningen av landstingets lokaler.

8 §

Kulturnämnden ansvarar för besvarande av remisser inom kulturområdet, såvida dessa inte är av principiell betydelse för landstinget.

9 §

Kulturnämnden ansvarar för bidragsgivningen till regional kulturverksamhet.

10 §

Det ingår i kulturnämndens uppgift att utse kulturpristagare och stipendiater.

11 §

Kulturnämnden utövar arbetsgivaransvaret inom verksamhetsområdet förutom för kulturchefen (som omfattas av arbetsgivaransvaret enligt det särskilda reglementet för landstingsstyrelsen § 10)

12 §

Kulturnämnden skall i övrigt fullgöra vad Landstingsfullmäktige eller Landstingsstyrelsen ålägger nämnden.

13 §

Detta reglemente gäller fr o m 2007-01-01

SÄRSKILT REGLEMENTE FÖR SKOLNÄMNDEN

(Fastställt av fullmäktige § 189/06)

1 §

För skolnämnden gäller bestämmelserna om nämnder i kommunallagen samt det allmänna reglementet och detta reglemente. Verksamheten skall följa skollagen och andra för skolorna gällande lagar och förordningar.

2 §

Skolnämnden består av sju ledamöter och sju ersättare. Landstingsfullmäktige utser ordförande och vice ordförande.

3 §

Skolnämnden ansvarar inför fullmäktige/landstingsstyrelsen för att anvisad budgetram hålls och att verksamheten bedrivs utifrån de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt.

4 §

Skolnämnden har det samlade ansvaret för drift och förvaltning av landstingets skolor.

5 §

Landstinget Dalarna är huvudman för landstingets folkhögskolor och landstingets gymnasieskolor.

Folkhögskolorna är Fornby folkhögskola i Borlänge, Malungs folkhögskola och Mora folkhögskola.

Gymnasieskolorna är Musikkonservatoriet i Falun och Naturbruksgymnasiet i Älvdalen.

6 §

Skolnämnden beslutar om fördelning av landstingets bidrag till studieförbund och ideella organisationer utom handikapporganisationerna. Nämndens bidragsgivning bereds av folkrörelserådet.

7 §

Skolnämnden skall dessutom vara stipendienämnd för Bröderna Molanders Stiftelse samt för Stiftelsen Wästerbergslagens Hästförsäkringsbolags Stipendiefond.

8 §

Skolornas arbetsår omfattar tiden den 1 juli t o m den 30 juni. Skolornas räkenskapsår omfattar kalenderår.

9 §

Skolnämnden utövar arbetsgivaransvaret inom verksamhetsområdet förutom för skolchefen (som omfattas av arbetsgivaransvaret enligt det särskilda reglementet för landstingsstyrelsen § 10)

10 §

Skolnämnden skall i övrigt fullgöra vad Landstingsfullmäktige eller Landstingsstyrelsen ålägger nämnden.

11 §

Detta reglemente gäller fr o m 2007-01-01.

SÄRSKILT REGLEMENTE FÖR PATIENTNÄMNDEN

(Fastställt av fullmäktige § 189/06)

1 §

För Patientnämnden gäller vad som är föreskrivet i lag (1998:1656) om patientnämndsverksamhet m.m, i kommunallagen (1991:900), i Landstingets Dalarna allmänna reglemente för landstingsstyrelsen och övriga nämnder samt detta reglemente.

Patientnämnden har till uppgift att stödja och hjälpa patienter inom:

- den hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) som bedrivs av landsting eller enligt avtal med landsting,
- den hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) som bedrivs av kommuner eller enligt avtal med kommuner och den allmänna omvårdnad enligt socialtjänstlagen (2001:453) som ges i samband med sådan hälso- och sjukvård samt
- den tandvård enligt tandvårdslagen (1985:125) som bedrivs av landsting eller enligt avtal med landstinget.

2 §

Patientnämnden skall utifrån synpunkter och klagomål stödja och hjälpa enskilda patienter och bidra till kvalitetsutvecklingen i hälso- och sjukvården genom att

- informera allmänhet och personal om Patientnämndens uppgift,
- främja kontakterna mellan patienter/boende och vårdpersonal,
- främja samarbetet för att åstadkomma bästa möjliga vård,
- hjälpa patienter/boende att få den information de behöver för att kunna ta tillvara sina intressen i hälso- och sjukvården,
- hjälpa patienter/boende att vända sig till rätt myndighet,
- rapportera iakttagelser och avvikelser av betydelse för patienter/boende till vårdgivare och vårdenheter,
- förmedla information om patientförsäkring och läkemedelsförsäkring samt var kontaktorgan gentemot LÖF och PSR.

- informera om patientens möjlighet att vända sig till Socialstyrelsen, Länsstyrelsen, Hälso- och sjukvårdens Ansvarsnämnd och till JO.
- bidra till att utredningar genomförs och åtgärder vidtas som föranleds av kontakter med patienter, boende och anhöriga.
- utse stödperson till patient intagen enligt lagarna om psykiatrisk tvångsvård eller rättspsykiatrisk vård (LPT, LRV),
- fullgöra vad som i övrigt enligt landstingsfullmäktiges beslut, lag eller författning tillkommer nämnden.

Patientnämnden skall en gång per år rapportera och lägga förslag till landstingsstyrelsen.

För fullgörande av sina uppgifter äger nämnden att från landstingets organ och tjänstemän infordra de uppgifter, erhålla de upplysningar och det biträde nämnden behöver.

3 §

Nämnden övertar inte ansvar och befogenheter från landstingsstyrelsen, som utövar ledningen av landstingets hälso- och sjukvård, eller dess styrelser. Patientnämndens verksamhet ska utövas på ett sådant sätt att andra organs odelade ansvar bibehålls. Ingen skall genom att vända sig till Patientnämnden kunna skaffa sig en fördel på andras bekostnad.

4 §

Tjänstemän och sekreterare hos Patientnämnden utses av nämnden.

5 §

Patientnämnden skall för varje kalenderår upprätta en plan för sina sammanträden.

Utöver de sammanträden som planeras skall sammanträden enligt 6 kap 18 § kommunallagen hållas när minst en tredjedel av ledamöterna begär det eller ordföranden anser att det behövs.

6 §

Inkallande av ersättare för tjänstgöring vid Patientnämndens sammanträden skall i tillämpliga delar ske enligt anvisningar i landstingsfullmäktiges arbetsordning 10 §.

7 §

Icke tjänstgörande ersättare i Patientnämnden har rätt att närvara vid Patientnämndens sammanträden samt att delta i överläggningar och få sin mening antecknad till protokollet.

8 §

Patientnämnden utser vid varje sammanträde en ledamot eller tjänstgörande ersättare att jämte ordförande justera protokollet. Justering sker, förutom genom namnteckning på därför avsedd plats, genom signum på varje sida av protokollet samt därtill hörande bilagor.

9 §

Den som är eller har varit ledamot eller ersättare i Patientnämnden omfattas av sekretesslagens bestämmelser om tystnadsplikt i de allmännas verksamhet och om förbud att lämna ut vissa handlingar.

10 §

Patientnämnden fortsätter sin verksamhet i krig.

11 §

Detta reglemente gäller fr o m 2007-01-01

ARKIVREGLEMENTE FÖR LANDSTINGET DALARNA

(Fastställt av Landstingsfullmäktige 189/06)

I anslutning till bestämmelserna i arkivlagen (1990:782) och arkivförordningen (1991:446) skall följande föreskrifter gälla.

Tillämpningsområde

1 §

Detta reglemente skall tillämpas på landstingets myndigheter. Härmed avses landstingsfullmäktige och landstingets revisorer, landstingsstyrelsen och övriga styrelser och nämnder med underställda förvaltningar och inrättningar samt andra landstingsorgan med självständig ställning (t.ex. smittskyddsläkaren).

Reglementet skall också tillämpas på bolag, stiftelser och ekonomiska föreningar i vilka landstinget utövar ett rättsligt bestämmande inflytande.

Ansvar för arkivvård

2 §

Varje myndighet ansvarar för vården av sitt arkiv enligt lag.

Arkivmyndighet

3 §

Landstingsstyrelsen är arkivmyndighet för Landstinget Dalarna.

Arkivmyndigheten utövar tillsyn över arkivvården inom landstinget. I tillsynen ingår inspektion av arkiven.

Arkivmyndigheten har rätt att överta arkivmaterial från en myndighet som står under dess tillsyn, såväl efter överenskommelse som på grund av ett ensidigt beslut av arkivmyndigheten.

Landstingsarkiv

4 §

För vård och tillhandahållande av arkivmyndighetens och till den överlämnade arkiv finns ett landstingsarkiv. Landstingets arkivchef leder och ansvarar för verksamheten vid landstingsarkivet samt biträder arkivmyndigheten i dess tillsynsverksamhet.

Arkivförteckning och arkivbeskrivning

5 §

Varje myndighet skall föra förteckning över sitt arkiv samt upprätta en arkivbeskrivning som fortlöpande kompletteras.

Kommentar:

Arkivförteckning är en systematiskt uppställd redovisning av arkivets serier och volymer.

Arkivbeskrivningen skall visa myndighetens arbetsuppgifter och organisation samt förändringar som är av betydelse ur arkivsynpunkt samt arkivvårdens organisation, principer för bevarande och gallringsbeslut.

Myndighetens arkiv utgöres av det bestånd av allmänna handlingar som bildats hos myndigheten till följd av dennas verksamhet.

Gallring

6 §

Arkivmyndigheten beslutar, efter samråd med berörda verksamheter om gallring i de arkiv som står under dess tillsyn, såvida annat ej är särskilt föreskrivet.

Kommentar:

Gallring innebär att handlingar i ett arkiv förstörs eller att uppgifter som ingår i upptagning utplånas.

Följande slag av handlingar bör inte gallras:

- handlingar som kan behövas för allmänhetens insyn i landstingets verksamhet
- handlingar som kan behövas för landstingets förvaltning eller framtida utredningar
- handlingar som kan ha rättslig betydelse
- handlingar som är av värde för forskning. Särskilda föreskrifter om bevarande och gallring kan finnas i lag eller förordning eller i beslut av datainspektionen.

Rensning

7 §

Arbetsmaterial ska fortlöpande rensas ut.

Kommentar:

Arbetsmaterial kan vara t.ex. minnesanteckningar och utkast av tillfällig betydelse, som är obehövlige för förståelsen av respektive ärendes handläggning och beslut, samt övertaliga kopior och dubbelexemplar. Även upptagningar för ADB som endast utgjort mellanled i arbetsprocessen är arbetsmaterial.

Beständighet

8 §

Handlingar som ska bevaras ska framställas med materiel och metoder som garanterar informationens beständighet.

Kommentar:

Även gallringsbara handlingar ska ha sådan kvalitet att de är läsbara fram till gallringstidpunkten.

För mikrofilm och ADB-medier skall motsvarande krav ställas.

Se riksarkivets författningssamling beträffande skrivmateriel och reproduktionsmetoder som ger beständig skrift.

Förvaring

9 §

Arkivhandlingar skall förvaras så att de är skyddade mot fukt, brand och annan förstörelse samt obehörig åtkomst.

Kommentar:

Om myndigheten saknar arkivlokal eller under viss tid måste förvara handlingar utanför arkivlokal ska handlingarna placeras i skåp som ger motsvarande skydd.

Elektriska apparater såsom terminaler, skrivare eller kopiatorer får inte placeras i arkivlokal.

För förvaring av ADB-medier och mikrofilm gäller särskilda krav.

Allmänna råd om arkivlokaler har utfärdats av Riksarkivet.

Utlåning

10 §

Utlåning av arkivhandlingar ska ske på sådant sätt att det inte förligger risk att handlingarna skadas eller försvinner. Utlåning till enskild (privatperson) är inte tillåten.

Kommentar:

Förutsättning för utlåning är att utlämnande kan ske enligt tryckfrihetsförordningen och sekretesslagens bestämmelser.

För tjänsteändamål kan arkivhandling lånas ut till annan myndighet.

För vetenskapligt ändamål kan arkivhandling lånas ut till en institution som beviljats inlåningsrätt av Riksarkivet.

Överlämnande av arkiv

11 §

En myndighet kan överlämna sitt arkiv eller del därav till arkivmyndigheten för fortsatt vård och förvaring.

En myndighet kan efter samråd med arkivmyndigheten överlämna sitt arkiv eller del därav till en annan myndighet inom landstinget vid organisationsförändring.

Upphör en myndighet med sin verksamhet, skall dess arkiv överlämnas till arkivmyndigheten såvida inte landstingsfullmäktige beslutat annat.

För annat överlämnande krävs stöd i lag eller särskilt beslut av landstingsfullmäktige.

Vid överlämnande av arkivhandlingar upprättas ett bevis.

Kommentar:

Om arkiv endast deponeras hos annan myndighet stannar ansvaret för arkivvården hos den deponerande myndigheten.

Tillämpningsföreskrifter

12 §

Arkivmyndigheten får utfärda tillämpningsföreskrifter till detta arkivreglemente.

Tillämpning

13 §

Detta reglemente gäller fr o m 2007-01-01.

REGLEMENTE FÖR LANDSTINGET DALARNAS REVISORER

(Fastställt av fullmäktige § 189 /06)

Revisorenas organisation

§ 1

Landstinget har fem revisorer.

Om en revisor avgår eller uppdraget på annat sätt upphör under mandatperioden förrättar fullmäktige fyllnadsval så snart som möjligt.

§ 2

Revisorerna arbetar samfällt med hela granskningsuppdraget.

§ 3

Fullmäktige väljer, för den tid som fullmäktige bestämmer, en ordförande och en vice ordförande.

Mandatperiod

§ 4

Revisorerna väljs för en mandatperiod. Uppdraget är slutfört när revisorerna under det femte året efter valet har avslutat granskningen av det fjärde årets verksamhet och avlämnat revisionsberättelsen. Det första året i mandatperioden inleds med dubbla grupper revisorer.

Revisorenas uppgift

§ 5

För revisionsverksamheten gäller bestämmelser i lag, god revisions- sed i kommunal verksamhet, detta reglemente samt utfärdade ägardirektiv för landstingets företag.

Revisorerna verkar i övrigt under den lagstiftning som allmänt gäller i offentlig verksamhet. Likaså har de att följa landstingsövergripande riktlinjer från fullmäktige.

§ 6

Utöver lagstadgade uppdrag svarar revisorerna för granskning av till landstinget lämnade donationsstiftelser.

§ 7

I ärenden som avser eller berör revision har revisorerna rätt att yttra sig.

Koncernfrågor

§ 8

Bland landstingets revisorer utser fullmäktige lekmannarevisorer till landstingets aktiebolag och revisorer i landstingets stiftelser i det antal som fastställs för varje enskilt företag.

§ 9

I företag enligt kommunallagen, där för revision krävs auktoriserad eller godkänd revisor, skall revisorerna ges möjlighet att yttra sig innan sådan revisor antas.

§ 10

Respektive företag svarar för kostnaderna för lekmannarevisorer i aktiebolagen och revisorer i stiftelserna samt sakkunniga biträden till dessa

Budget m m

§ 11

Revisorernas budget bereds av landstingsfullmäktiges presidium.

Revisorerna förfogar över de medel som anslagits till revisionsändamål.

Revisorerna skall till landstingsfullmäktige årligen lämna en kortfattad redogörelse för hur anslaget använts

§ 12

Revisorerna skall regelbundet för landstingsfullmäktige rapportera hur granskningsarbetet fortskrider.

Sakkunniga

§ 13

Revisorerna och lekmannarevisorerna liksom revisorer i stiftelser anlitar själva sakkunniga till sin granskning i den omfattning som behövs för att fullgöra granskningen enligt god revisionssed.

För sakkunniga och övrig personal som anställs ankommer det på revisorerna att reglera anställningsvillkoren samt i övrigt fullgöra de skyldigheter som åligger landstinget som arbetsgivare.

Bestämmelserna i kommunallagen om revisorernas rätt till upplysningar gäller också de sakkunniga som biträder revisorerna.

Revisorernas sammanträden

§ 14

Ordföranden kallar revisorerna till sammanträden. Till sammanträdena får även kallas de sakkunniga och andra experter som behövs för förredragning eller för att lämna upplysning.

§ 15

Protokoll vid revisorernas sammanträden skall föras enligt kommunallagen 6 kap. 30 §. Protokollet justeras av ordföranden och en annan revisor.

Över granskningen skall i övrigt erforderliga noteringar göras.

En skrivelse i revisorernas namn i granskningsarbetet fordrar att alla revisorer är ense om skrivelsens innehåll. Skrivelsen skall undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av den som revisorerna utser eller undertecknas av alla revisorer.

Arkiv

§ 16

För vården av revisorernas arkiv gäller bestämmelserna i arkivlagen och i av fullmäktige fastställt arkivreglemente.

Revisionsberättelse

§ 17

Revisionsberättelsen skall avges till landstingsfullmäktiges sammanträde för behandlingen av årsredovisningen.

Tillämpning

§ 18

Detta reglemente gäller fr o m 2007-01-01.